

Kormos István emlékezete

Most lenne hetven, még csak hetven éves, de már tizenhat esztendeje nincs közöttünk. A néhány hónappal később elhunyt Nagy Lászlóénál is fájóbb űrt hagyott maga után, az én egész nemzedékem ebbe az űrbe zuhant bele 1977 októberében.

Ilia Mihály mellett Kormos törődött velünk a legtöbbit. A *Tiszatáj*-beli első közlések után ő ajánlotta fel a világot jelentő első kötetet a Móra Kiadó általa szerkesztett Kozmosz-sorozatában. Sőt, ő kávéházakba, meccsre is eljárt a fiatalokkal, tréfáiba is bevonta őket, mert nemcsak nagy költő volt, hanem a magyar irodalom Karinthy után legnagyobb tréfamestere is.

Legismertebb csínytevése az volt, amikor Jékely Zoltánt megbízta egy francia vers sürgős lefordításával, aztán nagy bocsánatkérések közepette közölte vele, hogy sajnos, időközben egy közepes pártköltő is lefordította. Jékely megnézte, és azt mondta: „A gazember! Az övé a jobb!”

Hát persze, ugyanis Kormos az eredetit, a saját *Fehér virág* című versét tette eléje, ennek francia fordítását fordíttatta vissza Jékelyvel.

Kormos István a háború utáni években Lator László, Fodor András, Nagy László, Pilinszky nemzedékével együtt indult. 1947-ben *Dülöngélünk* címmel meg is jelent első kötete, amelynek dedikált példányait aztán visszalopta barátaitól, és szinte minden versét átírta, és csak az 1971-ben kiadott *Szegény Yorick*-ban publikálta újra. Persze nemcsak igényességből vonult vissza az ötvenes, hatvanas évekre. Nem akart részt venni a korszak irodalmi életében. Képtelen volt bármiféle kompromisszumra. A félárva parasztyerek az elsők egyike volt, aki rájött, hogy a kommunisták hirdette népi demokrácia hazugságon alapul, olyan förtelmes hazugságon, ami lehetlenné teszi számára nemcsak a publikálást, de az írást is.

1950-től haláláig a Móra Kiadóban dolgozott szerkesztőként, szerkesztette és művelte is a gyerekirodalmat. Gondoljunk csak Vackorra, a piszén pisze kölyökmackóra, akinek kalandjain óvodások nemzedékei nőttek fel. Sokáig nem is tudták róla, hogy verses meséken kívül egyéb is van a tarsolyában, ebben a Hány Jánostól kölcsönzött, megbarnult aranyfonállal hímzett, degeszre tömött tarsolyban, amelyből kitüremkedtek a koszos zoknik, és egyre

potyogtak a „magyar líra gyöngyszemei”. Mert ez a sorozat is Kormos Istvánnak köszönheti a születését.

Én - be kell vallanom - alig ismertem őt. Kétszer-háromszor ha beszéltem vele, de ifjúságom más nagyjaival egyszer sem. Kormos volt az egyetlen, akit még az én félszegségem se tudott kikerülni. Első könyvem nem ő gondozta, mégis hálás vagyok neki. Tudtam, hogy tud rólam, tud rólunk, megnyúlt pulóverujjai angyalszárnyakként lebegtek a hetvenes évek költő-ifjoncai felett. Emlékének egy verssel szeretnék adózni, melyet a *Szegény Yorick* fülszövege ihletett. A költő talán legszemélyesebb vallomása, amelynek vagy van valóságalapja, vagy nincs, mindenesetre, fülszöveg létére Kormos egyik legszebb verse:

„Kétéves se voltam, amikor nagyapám, vizet húzván mohás-békás udvari kútunkon, furcsállva nézte: mért ugrándoznak a ház előtt a tehenek, bölgve-rugdosva egymást. De csak elvonult a csorda, s mikor leszállt a por, ott ültem még az útközépen, szürkére izzadt ingben, ismeretlen nyelvű mondókákat gajdolván, legkedvesebb játékomba, egy fém hőmérőtokba homokot töltögetve.”

Fém hőmérők

Ki jár a kert alatt kinek a dér-
útja vonul fehér penész a tájon
ködöt a megsodort diólevél
szivarkafüstjét ki tüdőzi le

kinek a könnye szélroham-bevágta
ablak szilánkjá elkoszlott telek
pulóverét koszoruba ki gyűri
borostájával a virradatot

fényesre mint egy nadrágfeneket
ki smirglizi fémtokjába ki gyűjti
a Karakumot és a Szaharát?
Homokba tottyant kétéves kölyök

ő az kinek hiánya ujjaink
közül pereg ki mégse fogy soha

Baka István a Délmagyarországban megjelent, illetve a rádióban felolvasott írásaihoz válogatta, s itt pótlólag közreadjuk őket:

[Kormos István versei](#)

[← Előző oldal](#)

[Következő oldal →](#)